

Energiek Soesterkwartier: diverse drijfveren om tot actie te komen

In de Amersfoortse wijk Soesterkwartier zijn sinds 2010 ongeveer vijftig wijkbewoners op vrijwillige basis actief om de wijk te verduurzamen. In deze voormalige arbeiderswijk met ruim 11.000 inwoners zijn vooral eigenhuisbezitters actief (geweest) om gezamenlijk maatregelen te treffen voor een lagere energierekening en een duurzamere en klimaatbestendige leefomgeving. In korte tijd is veel gerealiseerd: 200 huizen geïsoleerd; deelauto's beschikbaar gesteld, waarvan één elektrisch; een basisschool voorzien van 70 zonnepanelen, waar bewoners en de huisartsenpost aandeelhouders van zijn. Wat betreft de aanpassing aan klimaatverandering is vooral het project Woonwerkplaats Soesterhof interessant. Dit is een nieuw te bouwen buurt voor ongeveer veertig gezinnen waarbij wordt ingezet op duurzaamheid in de breedste zin van het woord. Het gaat om het toepassen van duurzame materialen, het realiseren van duurzame energievoorzieningen en het scheppen van een groene, prettige woonomgeving. En: het gaat om het beperken van de mogelijke gevolgen van klimaatverandering. De wijk krijgt namelijk te maken met een verhoogde piekwaterafvoer vanaf de Utrechtse Heuvelrug naar de rivier de Eem. Aan de hand van de Klimaat-effectatlas Provincie Utrecht is bekeken welke maatregelen kunnen worden getroffen om de waterafvoer naar andere delen van de wijk te stroomlijnen en te vertragen tijdens piekbuien.

Burgers organiseren zichzelf en profiteren van hun acties

Een vruchtbaar element bij het realiseren van de collectieve maatregelen is het concept van de Straatambassadeur. Deze persoon nodigt per straat of buurt de bewoners uit om onder het genot van een kop koffie energierekeningen, offertes en ander materiaal uit te wisselen. De gedachte daarbij is dat gezamenlijk investeren minder tijd en geld kost dan op individuele basis.

De Vereniging Duurzaam Soesterkwartier (www.duurzaamsoesterkwartier.nl) faciliteert deze processen. De Vereniging doet dat door mensen, middelen en kennis in te zetten. Het gaat daarbij niet om financiële middelen; de Vereniging wil geen geld in kas. Die keuze maakt het werken transparant en bevordert de creativiteit. Er lopen inmiddels diverse succesvolle projecten, geleid door bewoners uit de wijk, waarbij tientallen wijkbewoners bijdragen als kennisleverancier, ervaringsdeskundige, meedenker, procesmanager of gastvrouw/heer van vergaderruimte.

In de loop der tijd is een bijkomend succes gebleken dat de gezamenlijke duurzaamheidsactiviteiten de sociale cohesie in de wijk versterken. Niet alleen tussen eigenaren van koopwoningen maar ook met de huurders die zich veelal achtergesteld voelen. Daaruit zijn ook weer nieuwe projecten geboren zoals De Goeie Buur en de Wijkeconomie: een veelomvattend project waarbij burgers, ambtenaren en medewerkers van welzijnsinstellingen en een woningcorporatie samenwerken om



Links: schetsontwerp Soesterhof 2013. In het ontwerp ligt een sterke nadruk op groen, mede met het oog op klimaatadaptatie.

Illustratie: Bewonersvereniging Soesterhof

Rechts: minister Plasterk van BZK op bezoek in het Soesterkwartier om burgerparticipatie in de praktijk te zien.

Foto: Vereniging Duurzaam Soesterkwartier

mensen die werkzoekend of arbeidsongeschikt zijn in te zetten om relatief kleine klussen in de wijk uit te voeren.

De overheid participeert

‘De gemeente Amersfoort was eerst behoudend en werkte soms vertragend’, zo vertelt Fokke de Jong van Vereniging Duurzaam Soesterkwartier. ‘Maar nadat een aantal ambtenaren de ontwikkelingen in de wijk aanschouwden en later de samenstelling van het college van B&W veranderde, is de gemeente helemaal om: bevorder duurzaamheid en burgerparticipatie. Het onderwerp staat op de agenda, bij vergaderingen met fracties en ambtenaren. Niet op het stadhuis maar in de wijk. En de boodschap naar de burger is: bel of mail ons wanneer je met problemen zit.

Waar wij trots op zijn is dat de gemeente onze ‘concepten’ adopteert en uitrolt over andere wijken; dat bevordert het enthousiasme en stimuleert andere activiteiten. De gemeente ondersteunt en stimuleert de projecten, bijvoorbeeld door het faciliteren van grote bewonersbijeenkomsten en het inschakelen van juridische experts en andere deskundigen. Belangrijk is dat de gemeente de inbreng van de actieve burger serieus neemt, de waarde inziet van de samenwerking met burgergroepen en trots is op deze interactie. Ideeën en plannen afkomstig van burgers hebben veelal een breed draagvlak. Door goed te kijken naar waar de inzet van burgers kan bijdragen aan de gemeentepannen kunnen bewoners een belangrijke bijdrage leveren aan de duurzaamheid van hun eigen wijk.

De provincie Utrecht is warm voorstander van de duurzame buurt Soesterhof. De Rijksoverheid zou projecten als het onze een stimulans kunnen geven. Dat geldt in het bijzonder voor wet- en regelgeving die belemmerend is voor een aantal uit te voeren activiteiten. Door de hoge belasting op productieoverschot en op het transport van energie was het oprichten van een lokale coöperatie niet mogelijk. De organisatie Platform₃₁ kijkt nu mee in het project Wijkeconomie om helder te krijgen welke maatregelen beperkend zijn bij dit soort initiatieven.’

(Vereniging Duurzaam Soesterkwartier; www.duurzaamsoesterkwartier.nl).